

اصول فقہ عرفی

(جلد اوّل)

مؤلف

سید سبحان مروجی

پاییز ۹۶

سرشناسه	: مروجی، سیدسیحان، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول فقه عرفی/ مولف سیدسیحان مروجی.
مشخصات نشر	: تهران: سیدسیحان مروجی، ۱۳۹۶ -
مشخصات ظاهری	: ج. ۱/۴ × ۵/۳۱ س.م.
فروست	: مجموعه کتب اسلام و فقهات.
شابک	: دوره ۶-۸۷۴۱-۶۰۰۰۴-۹۷۸ : ۱۰۰۰۰۰ ریال: ج. ۹۱-۸۷۴۰-۶۰۰۰۴-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اصول فقه شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: -- Interpretation and construction -- Islamic law, shiites ۲۰ th century
موضوع	: مباحث الفاظ
موضوع	: Semantics (Islamic)
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۶BP۱۵۹/۸/۴۳۵
رده بندی دیویی	: ۲۹۷ . ۱۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۰۰۴۳۱

شناسنامه کتاب

نام کتاب: اصول فقه عرفی، جلد اول (جلد نخست از مجموعه کتب اسلام و فقهات)

مؤلف: سید سیحان مروجی

ناشر: سید سیحان مروجی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای مؤلف، محفوظ است. لیکن مؤلف، چاپ و تکثیر آن را بدون حذف، تلخیص و ویرایش به همه سازمان‌ها، مؤسسات (خصوصی و دولتی) و دیگر افرادی که بدنبال پیشرفت دنیای اسلام می‌باشند، اجازه می‌دهد. و هر گونه استناد به آن، با ذکر منبع، مجاز است.

فهرست

۸.....	مقدمه
۱۲.....	فصل اول: کلیات
۲۵.....	۱. تعریف و موضوع اصول فقه
۲۷.....	۲. اهداف اصول فقه و تفاوت آن با فقه
۳۰.....	۳. تقسیم بنیان مباحث اصول فقه
۳۱.....	۴. حجرات علمای بعد از ان پشوانه اصول فقه
۳۶.....	۵. وضع و استعمال
۳۸.....	۶. حقیقت و مجاز
۴۵.....	۷. استعمال لفظ در بیش از یک معنا
۴۸.....	۸. حقیقت شرعیه
۵۰.....	۹. اصول لفظیه
۵۲.....	۱۰. صحیح و اعم
۶۱.....	۱۱. مشتق
۶۳.....	بخش اول: مباحث ألفاظ
۷۱.....	فصل دوم: أوامر
۷۵.....	۱. دلالت ماده و هیأت امر بر وجوب
۸۲.....	۲. مسائلی پیرامون هیأت امر

۸۲.....	• فور و تراخی.....	
۸۵.....	• مزه و تکرار.....	
۸۹.....	• امر بعد از امر.....	
۹۱.....	• امر پس از منع.....	
۹۴.....	• امر مولوی و إرشادی.....	
۹۹.....	نکاتی درباره وجوب و واجب.....	۲.
۹۹.....	• مقدمه واجب.....	
۱۰۰.....	• اقسام واجب.....	
۱۰۱.....	• نسخ وجوب.....	
۱۰۱.....	• شرط متأخر.....	
۱۰۲.....		۴.
۱۱۰.....	ضد.....	۵.
۱۱۶.....	فصل سوم: نواهی.....	
۱۲۱.....	۱. اجتماع امر و نهی.....	
۱۳۰.....	۲. نهی از شیء و اقتضای فساد.....	

دوستان خواننده می توانند انتقادات، پیشنهادات و نظرات خود را به آدرس ایمیل زیر

ارسال کنند: soohan_moravveji@yahoo.com

یا به آیدی تلگرام زیر ارسال نمایند: @leaderbig

فایل پی دی اف این اثر و دیگر آثار نویسنده در کانال تلگرام @bigleader

بارگذاری شده است. فقط توجه داشته باشید کانال فوق، برای عضو گیری نیست و

صرفاً برای بارگذاری کتب ثقة الاسلام مروّجی ایجاد شده است.

مقدمه

شکر و سپاس بی‌شماریت را از آن‌هایی را که ما را آفرید و نعمت‌های بی‌شماری را به ما عطا فرمود و ما را از اقامت بر سرین پائین‌ترین اهل یعنی محمد صلی الله علیه و آله و از هدایت یافتگان به ولایت اوصیای ایشان و متمسکین به صراط مستقیم اهل بیت پیامبر اکرم قرار داد و بر ما مقرر فرمود تا چهارده خورشید هدایت را در سر مشق زندگی خود قرار دهیم تا به سر منزل سعادت و رستگاری رهنمون شویم.

کتابی که پیش روی شما است، حاصل سال‌ها مطالعات و تحقیقات نویسنده در این علم شریف و مملو از نوآوری و مطالب جدید می‌باشد لیکن شاید چنانچه کتابی در چنین عصری که علم، سر در لاک خود فرو برده و جهل، در میان عوام و خواص به مثابه کالایی لوکس دست به دست می‌گردد، جایگاه واقعی خود را پیدا نکند و در گه خور و غرور را بر بزرگان مستولی و خوی تعصب جاهلی را در میان مریدانشان دو چندان می‌بینم؛ روزگاری که علوم اهل بیت منزوی گشته و عالمان واقعی به گوشه‌ای خزیده و ناشناخته مانده‌اند تا زیر قدم مریدان و عوام، به جرم مخالفت با تفکرات بی‌پایه و

سست عالم‌هاها، لگدکوب نشوند؛ اما دکان مرید داران و مرید پروران، داغ و کسبشان پر رونق است. هوای این روزها آلوده است ... آلوده به جهل و نادانی، آلوده به تمامی رذالت‌های اخلاقی؛ در عوض، هوای نفس در میان خواص، همچون عقابی تیز پرواز، اوج گرفته و قلاده بر گردن گوسپندان دنیا طلب انداخته و همچنان می‌تازد... اللهم اِنَّا نَسْئَلُكَ إِلَيْكَ فَقَدْ نَبَّيْنَا وَ غَيَّبَ وَلَيْنَا وَ كَثْرَةَ عَدُوِّنَا وَ قَلَّةَ عَدَدِنَا وَ شِدَّةَ الْفِتَنِ بِنَا...

اگر امروز، استاد اخلاقی را ببینید که در مقابل کلام حق شاگرد خود، گردن خم کند و یا عالی که از قلم تقدس ساختگی مریدانش، پایین بیاید و دستی بر آب زند و جرعه‌ای علم بردارد و نه از سپاس گوید، حتماً از جانب من، دست او را ببوسید، لیکن وجود چنین افرادی آن دُری را آب گشته است!

شاید تقدیر این بود که ساداتِ تغییر، در مسیر نادرست واگنی که نزدیک به سقوط است و درمان انحرافی بی‌حدود و قیاس است گریبانگیر علم اصول گشته است، نصیب بنده گردد لذا خدا را شاکریم بابت نعمتی که بیش از لیاقت من بود، هرچند شکستن تقدس پوشالی استوانه‌های علمی و علمی با قدمتی تاریخی، کاری بس دشوار است لیکن نطفه این بنای نیکو، روزی باید ریخته می‌شد. لذا جلد نخست از کتاب فوق به رشته تحریر درآمد و مباحث آن، پا به پای کفایة المصالح پیش رفت تا شاید با کمک دوستداران واقعی علم اصول و آنان که هدفشان از خواندن اصول، فهم روایات اهل بیت است، بتوان این کتاب مغلوپ را از صحنه این علم شریف، خارج نمود.

البته قبول دارم که خشت اوّل این عمارت (هرچند جزئی و کوچک)، در همان دوره مدرسه عقل‌گرای بغداد، مقارن با ظهور اولین کتب جامع اصولی، کج نهاده شد که خشت اوّل چون نهد معمار کج، تا ثریا می‌رود دیوار کج؛ لیکن حتی بانیان این حرکت

ناصواب نیز فکر نمی‌کردند که روزی اصولیون شیعه، گوی سبقت را از معتزله ربوده و به دامن عقل‌گرایی افراطی و تفلسف در اصول پناهنده شوند و اینگونه مبانی استنباط فقهی را از پایه ویران کنند بنابراین خوانندگان محترم بعد از مطالعه این کتاب، خواهند فهمید که اطلاق مجتهد بر کسی که اصول فقه او بر پایه عقل استوار است علی‌الخصوص اگر عقل را نیز از منابع فقه بداند، دشوار است و تبعیت از حکمی که مستند از اداه لفظی (قرآن و سنت) نمی‌باشد و یا مواجهه با آن (هنگام فهم الفاظ)، مواجهه‌ای عرفی نمی‌باشد، جایز نیست. از طرف دیگر، همانطور که گفته شد، کتب اصولی قدما را به علت فضای خاصی که بر مدرسه بغداد حکم فرما بود، خالی از مباحث عقلی نبود، اما این مباحث غالباً در قالب مسائل کلامی در اصول نفوذ کرده بودند لذا با وجود اینکه اولین کتب جامع اصولی تا حدودی پیراسته از مسائل غیر اصولی بودند و همچنین فضای بحث برانگیز مسائل اصولی، تقریباً فضایی عرفی بود لیکن این کتب نیز از بعضی نگاه‌های عقلی (بجز در صورت محدود) و یا حتی دقت‌های ادبی مصون نماندند و در نتیجه نیازمند تصحیح و قابل نقد می‌باشند و چنین نیست که هر مطلبی در کتب قدما بیاید، ما آن را چشم بسته بپذیریم. در این کتاب به محققین، ابزار نقد مسائل اصولی که همان عرف باشد، بطور کامل و کاربردی، معرفی می‌شود تا خواننده پس از مطالعه جلد نخست، قدرت تشخیص صحت و سقم احکام اصولی و همچنین تمایز مسائل اصولی از غیر آن را پیدا نماید؛ همچنین فهرست مذکور کتاب که مطابق با فهرست کتب متأخرین می‌باشد، راهنمای مناسبی برای محققین علم اصول است تا خطاهای متأخرین را گام به گام با مسائل مطرح شده از سوی ایشان دریابند و پاسخ صحیح آنها را نیز متوجه شوند.

ابتدا قصد داشتم تا تمامی بحث الفاظ را در یک جلد به چاپ برسانم اما ترسیدم طائر عمر زودتر از قلم من به پرواز در آید و همین مقدار هم از دست برود علاوه بر اینکه ترسیدم شاید مشکلات و گرفتاری های زندگی، همین فرصت محدودی که امروز برای تحقیق علمی فراهم است، را بلعیده و مرا در گرداب روزمرگی ها و دغدغه های بیرون علمی غرق نماید لذا در جلد نخست، به تبیین بخشی از مباحث الفاظ پرداختم و اگر موفق به نگارش ادامه آن نشدم، شما خواننده عزیز را به کتاب شریف *عدة الأصول* از جلالی می دهیم. تا امروز معتبرترین و سالم ترین کتاب در میان کتب اصولی است و فضای فکری زیستند آن به برکت تألیف کتب حدیثی و سعی در فهم و حل تعارضات احادیث، به آن نزدیک است؛ امیدوارم خوانندگان، بنده را از دعای خیر خود فراموش نکنند و اگر این کتاب را دوی درد علمی خود یافتند، برای نویسنده از خداوند کریم، طلب غفران نمایند تا خداوند از گناهان او درگذرد.

در پایان باید اقرار کنم که بنده موفقیت خود را در این زمینه، نه مدیون کثرت مطالعاتم در فقه و اصول و تفسیر، بلکه مدیون نیت خالص و تفکر آزاد اندیشانه و انس با کلام اهل بیت می دانم لذا از خواننده عزیز، خواهش می کنم که با همین رویکرد به مطالعه کتب استدلالی و حدیثی و علی الخصوص قرآن بپردازد و همین صفتان به قضاوت و داوری درباره مطالب این کتاب بپردازد که *إن شاء الله* نتیجه طلب حاصل خواهد شد.

ثقة الاسلام سید سبحان مروجی